

Re: Business Swedens remissvar vad gäller avvecklingen av Swedpartnership - Promemoria UD2020/08956

Bakgrund

I UD:s promemoria föreslås att lagen (2008:1271) om överlämnande av vissa förvaltningsuppgifter till Swedfund International AB ska upphöra att gälla den 1 juli 2021. Enligt lagen ska Swedfund pröva frågor om statligt stöd till små och medelstora svenska företag för investeringar i Swedfunds samarbetsländer. Denna verksamhet, som benämns Swedpartnership, föreslås avvecklas och lagen föreslås därför upphävas då verksamheten inte bedöms vara linje med svensk biståndspolitik samt att ha begränsade system- och spridningseffekter.

Sammanfattning av Business Swedens hållning

Business Sweden bedömer att Swedpartnership, istället för att avvecklas, bättre skulle kunna bidra till målen för svenskt biståndssamarbete om programmet förändrades.¹ Den bärande principen i programmet, att bidra till kapacitetsutveckling i samarbetsländerna genom kompetens- och tekniköverföring, är i sig högst relevant, inte minst mot bakgrund av övergången till bredare relationer inom biståndet. Dock stödjer Swedpartnership i sin nuvarande form enskilda, isolerade insatser med begränsad koppling till ländernas egna planer för sin ekonomiska utveckling och utan katalytisk effekt på andra aktörers insatser. Business Sweden bidrar gärna till en dialog om hur programmet skulle kunna göras mer relevant genom att utveckla programmet med tonvikt på integrering med utvecklingsländernas egna strategier och projekt samt ökad aktörssamverkan.

Integrering med utvecklingsländernas prioriterade projekt

De flesta utvecklingsländer tar fram strategiska långtidsplaner där prioriterade projekt inom jordbruk, hälsa, transporter och annan infrastruktur utgör en central del. Ett bra sätt att harmonisera biståndet med utvecklingsländernas egna utvecklingsstrategier är därför att fokusera på dessa insatser, och då särskilt i projektutvecklingsfasen. Ofta finns relativt gott om finansiering för färdiga, "bankable", projektförslag, medan kunskaper och resurser i projektutvecklingsfasen saknas. Detta medför att många viktiga projekt aldrig blir av och ländernas utvecklingspotential begränsas, trots att resurserna som krävs i tidig projektutvecklingsfas ofta bara är en liten del av den totala investeringskostnaden.

En ofta kritisk del i projektutvecklingsprocessen där det finns ett särskilt behov av både kunskapsöverföring och finansiellt stöd är i samband med byggnation och implementering av pilotanläggningar; dessa kan vara avgörande för att påvisa genomförbarheten av olika projekt, särskilt vad gäller innovativa lösningar med stark hållbarhetsprofil, exempelvis avfall till bränsle-lösningar. Ett stöd i denna fas skulle kunna åskådliggöra lösningar med bättre miljö- och sociala aspekter och i förlängningen reducerade livscykelkostnader, något som annars kan vara svårt att vinna gehör för i fattigare länder med stort fokus på pris och direkt investeringskostnad. Business Swedens erfarenhet är att detta behov är stort i ett brett spektrum av länder, från de fattigaste länderna upp till övre medelinkomstländer.

¹ I det följande använder vi begreppet förändring eller liknande, även om det formellt skulle kräva en avveckling av Swedpartnership i sin nuvarande form, följt av etablering av ett nytt program.

En förändring av programmet i denna riktning skulle även inkludera att mottagaren av stödet skulle vara den ansvariga offentliga aktören i det aktuella landet och inte enskilda företag. Givet storleken på denna typ av insatser ser Business Sweden vidare ett behov av en betydande budgetförstärkning av programmet jämfört med nuvarande nivåer.

Ökad aktörssamverkan

Aktörssamverkan – såväl bilateralt som internationellt – är nyckeln till hållbar fattigdomsbekämpning och samhällsutveckling. Att aktörssamverkan är en förutsättning för måluppfyllelse av Agenda 2030 konstateras också i SDG 17. Detta gäller inte minst även för kapacitetsutveckling och stöd inom ramen för större nationella projekt där ett positivt utfall är beroende av en god samverkan mellan beställare, leverantörer, multilaterala organisationer och finansiärer, civilsamhälle, lagstiftaren m.fl.

Samverkansprincipen har anammats på ett framgångsrikt sätt inom ramen för Team Sweden-samarbetet, där företag, finansiärer, myndigheter och biståndsaktörer samarbetar i olika projekt. Team Sweden samarbetar i sin tur med de internationella utvecklingsaktörer som ofta är tongivande partner till utvecklingsländerna och har djup insikt i ländernas behov. Här ibland ingår t.ex. de multilaterala utvecklingsbankerna liksom olika FN-organ. Ett reformerat Swedpartnership med fokus på pilotanläggningar i ländernas mest kritiska utvecklingsprojekt har förutsättningar att bli en mycket relevant partner till dessa institutioner inom t.ex. grön infrastruktur, effektivare vårdkedjor, innovativa lösningar i flyktingläger mm.

Programmets hemvist

Business Sweden deltar gärna i en dialog om lämplig organisatorisk hemvist för ett förändrat Swedpartnership i linje med ovan anförda förslag. Dock är Business Swedens bedömning liksom tidigare att programmet inte är lämpligt att införliva i Business Swedens verksamhet.